

**ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

Збірник матеріалів

**III Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених**

(3 листопада 2023 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СІМЕЙНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
III Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Випуск 3
3 листопада 2023 року

Одеса
Видавництво ТОВ «Лерадрук»
2023 рік

Рекомендовано до друку Вченою радою університету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Педагогічний альманах «Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія та практика»: збірник матеріалів III Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (3 листопада 2023 року). Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2023. Вип. III. 272 с.

Організаційний комітет:

- Богущ А. М. – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (голова);
- Бабчук О. Г. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології (заступник голови);
- Кавиліна Г. К. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології (відповідальний секретар);
- Булгакова О.Ю. – доктор психологічних наук, доцент, декан факультету дошкільної педагогіки та психології;
- Левицька М.І. – методист кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології

Матеріали збірника відображають наукові дослідження і їх результати, здобуті в процесі науково-дослідної роботи студентів та молодих науковців, які навчаються у закладах вищої освіти України.

Відповідальність за зміст, точність цитат, прізвищ і представлених даних несе автор.

<ukra%D1%97nska-kazka-yakzasib-vixovnogo-vplivu-na-osobistist.html> (дата звернення 17.08.2023).

5. Логвиненко І. Посібник патріотичного виховання в ДНЗ. Харків: ВГ «Основа», 2016. 463 с.

6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. К.: Академвидав, 2006. 456 с.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

Вихователь Ю. В. Васишина

Становлення та реформування сучасної освітньої системи вимагає радикального переосмислення традиційних підходів до професійної підготовки вихователя закладу дошкільної освіти нової формації. Динамічний освітній простір, глибинні зміни у всіх сферах життєдіяльності, які сьогодні вимагають від особистості якостей, які дозволять ефективно орієнтуватися у різноманітті навколишньої дійсності, творчо та продуктивно сприймати та реалізовувати сучасні зміни. Сучасні виклики актуалізували появу нових завдань та цінностей у системі професійної освіти, спрямованих на формування фахівців, здатних до гнучкого, оперативного реагування на постійні зміни та потреби суспільства, конкурентоспроможність, розвиток освітніх технологій та інформаційного простору.

Зростання ролі та місця дошкільної освіти у суспільстві диктує основні тенденції у сфері розвитку професійної дошкільної освіти, підвищення професійної майстерності вихователів.

Гуманізація та демократизація передбачають формування особистості вихователя, його перехід у позицію професійного саморозвитку, створення умов для ініціативи

та педагогічної творчості. Все це гостро актуалізує проблему професійної підготовки фахівців дошкільної освіти, розвитку їх мобільності та індивідуальних особистісно-професійних якостей, формування внутрішньої професійної культури, творчої майстерності майбутнього вихователя-новатора в умовах вузу.

У сучасних дослідженнях вчені дійшли висновку, що виховне та науково-методичне значення організації процесу підготовки студентів полягає у створенні та реалізації психолого-педагогічного супроводу руху особистості студента від навчально-пізнавальної до професійно-педагогічної творчої діяльності; визначенні завдань та напрямів індивідуального розвитку кожного студента, формуванні стилю відносин на основі активної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу. У процесі професійної підготовки освітня система покликана виконувати два завдання: формування мобільності та творчих якостей студента, розкриття його особи. Важливо стимулювати студентів, виявляти бажання до створення передумов для розкриття їх творчих та професійних можливостей.

Готовність молодого фахівця, зокрема вихователя, до педагогічної діяльності проявляється у реалізації нових педагогічних технологій, знаходження адекватних способів навчання дитини дошкільного віку, вирішенні педагогічних завдань, які вимагають негайних дій у педагогічній ситуації. Характерною ознакою педагогічної ситуації виступає наявність протиріч між метою та можливостями її досягнення.

З перших днів навчання у педагогічному закладі майбутньому вихователю потрібно систематично та напружено працювати (теоретично і практично) над формуванням професійної спрямованості, максимально готувати себе безпосередньо до навчання та виховання підростаючого покоління. За роки навчання студент має фундаментально оволодіти науками, основами яких керуватиметься у розвитку та вихованні дітей дошкільного віку, оперативно орієнтуватися у сучасному просторі.

У широкому значенні під «оперативністю» розуміють здатність швидко перебудовуватися, змінюватись і взаємодіяти під впливом нових умов діяльності, які висуває особистості сучасне суспільство (швидкість, темп, ефективність).

Підготовка вихователів-новаторів не може бути ефективною при відсутності впливу мистецьких та творчих дисциплін, адже сьогодні актуальною є креативна педагогіка (наука про виховання та навчання дошкільнят, ґрунтується на активній роботі творчого потенціалу вихователя, впровадженні креативних освітніх технологій).

Одним із важливих напрямів підготовки вихователів ЗДО має стати педагогічна мотивація студентів до професійної майстерності, набуття практичного досвіду із здійснення пізнавально-розвивальної діяльності дітей, розвитком творчості як ефективним засобом, що дозволяє організовувати та здійснювати динамічну, цікаву, емоційно-позитивну життєдіяльність дітей.

Значне місце у професійній майстерності вихователя дошкільного закладу займає творча діяльність, імпровізація, вміння зацікавити дитину, активізувати її пізнавальні процеси та сприяти творчій діяльності малюка. Безперечно, вихователь відіграє важливу роль у становленні дитячої особистості, творчої та неповторної. Недарма в практиці роботи ми часто можемо чути вираз: «у творчого вихователя – творчі діти».

Основною рисою такого вихователя має бути постійна готовність до гри і вміння перетворювати її на цікаву та захоплюючу мандрівку. Здатність зайняти «ігрову позицію» є значною складовою таланту вихователя. Характерні ознаки такого спеціаліста: яскраво виражений інтерес дорослих до ігор дітей; здатність до «ігрової позиції» у взаємодії з вихованцями; широка опора на мотивацію дітей до гри, перевагу непрямим методам взаємодії (за допомогою взятої на себе ролі у грі, лялькового персонажа, схильність до жарту, гумору, здатність «заразити» своїм оптимізмом

насамперед дітей; чуйність до настрою дітей, їх реакцій на ігрові дії; емпатія, високий рівень соціально-психологічної спостережливості; опора при оцінці насамперед на поведінку дитини, успіхи дитини в ігровій діяльності. Саме тому треба бути готовим до участі у грі та вміти її організувати та підтримувати непомітно для дитини. Вихователь повинен вміло створювати потрібну атмосферу та настрій під час організації пізнавальної діяльності дітей.

Професійне становлення вихователя відбувається, головним чином, у процесі роботи у дитячому садку. Розвиток мобільності освітян у процесі професійної підготовки неможливий без переосмислення традиційних форм організації освітнього процесу. На наш погляд, значні можливості у досягненні цієї мети належать інтерактивному навчанню, яке передбачає, перш за все, навчання діалогу, під час якого досвід кожного є основним базисом пізнання, відбувається активна взаємодія учасників освітнього процесу з метою взаєморозуміння та спільного розв'язання педагогічних завдань. Тому інструментом підвищення професійного рівня вихователя є безпосередня участь у різних методичних заходах, які сприяють творчому самовизначенню, спрямованості вихователя на самовдосконалення та самоосвіту. Практика роботи з вихователями показує, що впровадження інтерактивних форм сприяє підвищенню професійного зростання, активності, творчості, розвитку комунікативних навичок освітян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 320 с.
2. Гуренко О.І. Формування етнокультурної компетентності майбутніх педагогів в умовах поліетнічного середовища: навч. посібник. Донецьк: «Юго-Восток, ЛТД», 2007. С. 52–167.

3. Загородня Л.П., Тітаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. 2-ге вид. Суми: Університетська книга, 2010. 319 с.

4. Основи педагогічної творчості та майстерності / за заг. ред. Н.В. Гузій. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 168 с.

ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРО СВІТ ПРОФЕСІЙ

**Д. психол. н., проф. О. Ю. Булгакова
Магістрантка К. О. Васильєва**

Процес ознайомлення дитини із світом професій є актуальною проблемою сучасності. Проблема самовизначення людини як професійного фахівця є центральним завданням на шляху становлення особистості – від цього залежить майбутнє дитини, то ким вона стане. Витоки зародження професійного самовизначення лежать у дитинстві, та її становлення відбувається протягом усього життя. Ще в дошкільному віці у дитини проявляється схильність до якого-небудь заняття, і ця схильність у майбутньому може перейти у професійну діяльність.

Тому важливо з дошкільного віку знайомити дітей з широкими можливостями професійного світу дорослих, щоб вони мали уявлення про основні професії, особливості професійних дій та якості дорослих. Особливу значимість представляє реалізація роботи педагогів ЗДО, а також, батьків зі збагачення дітей дошкільного віку уявленнями про різноманіття світу професій.

Крім того, занурення дитини у світ професій, рання профорієнтація є важливою ланкою соціальної адаптації дитини, успішним вирішенням професійного самовизначення у майбутньому.